

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา
ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุม ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญ
ประจำปีครั้งที่สอง) โดยมีพลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานวุฒิสภาได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือ
ปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๘ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุม
ตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ไม่มี)
(๒) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๓) กระทู้ถาม	(ไม่มี)
(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	จำนวน ๕ เรื่อง

๔.๑ รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ๕ ปี (กันยายน ๒๕๖๒ – ธันวาคม ๒๕๖๖) ซึ่งคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคมพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม
(พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์) เลขานุการคณะกรรมการ (พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา) ที่ปรึกษา
ประจำคณะกรรมการ (พลเอก สุรใจ จิตต์แจ้ง และนายสุทธิพงศ์ ชาญชฎานนท์) และ
อนุกรรมการ (นางรัศมิมาลย์ เกียวศรีกุล นาวาเอก ยศภาค โชติกพงศ์ และนายภาสกร ประถมบุตร)
ได้ร่วมกันนำเสนอรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ๕ ปี (กันยายน ๒๕๖๒ - ธันวาคม ๒๕๖๖) ต่อที่ประชุม

วุฒิสภา สรุปได้ว่า ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา คณะกรรมาธิการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคมเป็นกลไกสำคัญของวุฒิสภาในการติดตาม ตรวจสอบ ผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงาน รวมถึงการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยรวม โดยการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ได้แก่ (๑) การประชุมคณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการเพื่อพิจารณาศึกษาและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกัน รวมทั้งเชิญหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ (๒) การจัดสัมมนา (๓) การพิจารณางานที่วุฒิสภามอบหมาย เช่น การพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๑๙ การศึกษาตรวจสอบการปฏิบัติงานของ กสทช. เกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ตรงกัน (๔) การพิจารณาเรื่องร้องเรียน จำนวน ๙ เรื่อง เช่น เรื่อง การผ่อนปรนเงื่อนไขการถือครองสิทธิเป็นผู้ทดลองประกอบกิจการกระจายเสียง เรื่อง การหลอกลวงผ่านเฟซบุ๊ก (หลอกลวงให้ซื้อรถไถนา) (๕) การเดินทางไปรับฟังข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับผู้บริหารหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (๖) การเดินทางไปประชุมทวิภาคีและเยือนต่างประเทศ (๗) การตั้งกระทู้ถาม โดยผู้แทนคณะกรรมาธิการ จำนวน ๓ เรื่อง เช่น เรื่อง นโยบายในการแก้ไขปัญหาข่าวปลอมที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์ เรื่อง การติดตามความคืบหน้าการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (๘) รายงานการพิจารณาศึกษา จำนวน ๙ เรื่อง เช่น เรื่อง ประโยชน์ของประเทศไทยกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 5G เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาข่าวปลอมที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการได้นำเสนอผลการดำเนินงานที่สำคัญซึ่งเกิดผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ ทั้งการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย การจัดโครงสร้างองค์กร ตลอดจนการกำหนดนโยบาย รวมทั้งการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลการพิจารณา รวมถึงข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ได้แก่ การพิจารณาศึกษาข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีข้อสังเกตในส่วนที่ยังเป็นปัญหาและยังไม่ได้มีการแก้ไข คือ รัฐบาลควรวางแผนระยะยาวเพื่อสร้างบุคลากรให้มีความรู้และมีทักษะ สามารถคิดและทำงานด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อรองรับงานในปัจจุบันและอนาคต การจัดซื้อจัดจ้างโครงการเทคโนโลยีขนาดใหญ่ ควรทดลองใช้งานในพื้นที่ขนาดเล็ก (Sandbox) ก่อนจัดซื้อจัดจ้างทั้งโครงการ ควรมีศูนย์เตือนภัยฉุกเฉิน One Stop Service เช่น การใช้สื่อแจ้งเตือนวิธีการหลอกลวงใหม่ ๆ รายวัน มีการแสดงชื่อของหมายเลขต้นทางเมื่อรับโทรศัพท์ หรือใช้ AI คัดกรองข้อมูลเชื่อมต่อเจ้าหน้าที่ระงับเหตุออนไลน์ การศึกษาด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล โครงการเน็ตประชารัฐ และโครงการ USO พื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ชายขอบ มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการบูรณาการโครงข่ายของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (เน็ตประชารัฐ) สำนักงาน กสทช. (USO พื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ชายขอบ) และกระทรวงศึกษาธิการ (UniNet) เข้าด้วยกัน ควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานและอินเทอร์เน็ต ควรมีการบูรณาการการประชาสัมพันธ์และการสร้างการรับรู้ และควรมีการบูรณาการการพัฒนาและต่อยอด การศึกษาเรื่องดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ มีข้อเสนอแนะว่า ควรเร่งรัดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกิจการ

อวกาศ พ.ศ. ควรมีการประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและกำกับดูแลเรื่องดาวเทียมสื่อสารโดยตรง กสทช. ควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้กิจการอวกาศของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกภาคส่วน **การศึกษาเรื่องเมืองอัจฉริยะ** เนื่องจากเรื่องนี้ยังขาดงบประมาณ ขาดความเข้าใจในเทคโนโลยี และปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากกฎหมายเปลี่ยนไม่ทันเทคโนโลยี และขาดนักดิจิทัลระดับพื้นที่ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีแพลตฟอร์มกลางภาครัฐ สร้างมาตรฐานข้อมูลเพื่อให้แลกเปลี่ยนวิเคราะห์ได้ ควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ **การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม** คณะกรรมาธิการได้ติดตามการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และติดตามการบังคับใช้พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๖๖ สำหรับผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมาธิการได้ศึกษาใน ๖ ประเด็น ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ ปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ กิจการอวกาศ ระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารเพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน และปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนว่า การจัดทำโครงการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องร่วมกันกำหนดโครงการ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และงบประมาณ โดยเชื่อมโยงไปยังแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน ควรเร่งพัฒนาระบบติดตามงาน (eMENSUR) ระบบฐานข้อมูล Big Data และรายงานความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และต้องบังคับใช้กฎหมายกับผู้ให้บริการสื่อออนไลน์อย่างเคร่งครัดและภาคประชาชนต้องร่วมกันตรวจสอบ

ที่ประชุมรับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ๕ ปี (กันยายน ๒๕๖๒ – ธันวาคม ๒๕๖๖) ของคณะกรรมาธิการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : พัฒนาการและความท้าทายของรัฐ ซึ่งคณะกรรมาธิการการทหารและความมั่นคงของรัฐพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมาธิการการทหารและความมั่นคงของรัฐ (พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์) กรรมาธิการในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและปกป้องผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล (พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ) รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่หนึ่ง (ศาสตราจารย์นิสิตาร์ก เวชยานนท์) อนุกรรมการ (พลโท สุเมธ ไมตรีประศาสน์) อนุกรรมการ (พลโท เวชยันต์ ชูดวง) และอนุกรรมการ และเลขาธิการ (พลเอก สมชาย เพ็งกรุด) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการ ได้ศึกษารายงานดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนสถานการณ์ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษาพัฒนาการของฝ่ายรัฐ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในการศึกษาได้แบ่งขอบเขตช่วงเวลาของสถานการณ์ เป็น ๓ ช่วงระยะ คือ ๑) ช่วงก่อนเกิดเหตุความรุนแรงในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ มีการดำเนินงานที่สำคัญซึ่งเป็นการบูรณาการ การทำงานร่วมกันของหน่วยงานตำรวจและทหาร รองรับการกิจ ๒ ด้าน คือ ด้านความมั่นคง และงานด้านการพัฒนา ซึ่งได้จัดตั้งกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ ๔๓ หรือ พตท. ๔๓ และ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ๒) ช่วง พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ ก่อนประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ในปี ๒๕๔๕ รัฐบาลสมัยนั้นยุบ พตท. ๔๓ และศอ.บต. และมอบหมายให้หน่วยงานปกติรับผิดชอบด้านความมั่นคงแทน ผลจากการยุบหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรง ทั้ง ๒ หน่วยงาน ทำให้มีการก่อเหตุความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี ๒๕๔๗ และมีเพิ่มสูงขึ้นในปี ๒๕๕๐ ซึ่งเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ คือ เหตุการณ์การปล้นปืน ในปี ๒๕๔๗ รัฐบาลสมัยนั้นได้จัดตั้ง กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.) มาอำนวยการแก้ไขปัญหาและควบคุม สถานการณ์ ต่อมาปี ๒๕๔๙ ได้มีการรื้อฟื้น ศอ.บต. และ พตท. ๔๓ ขึ้นตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ให้อยู่ ภายใต้การกำกับของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และมีการตรา พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการบริหารราชการ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมสถานการณ์ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและของเจ้าหน้าที่ ทั้งได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น ๓) ช่วง พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ การบังคับใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย มีการปรับปรุง โครงสร้างการบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสม แบ่งการบริหารงานเป็น ๓ ระดับได้แก่ ๑) ระดับนโยบาย มีหน่วยงานสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นหน่วยที่รับผิดชอบ ๒) ระดับแปลงนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ มี กอ.รมน. และ ศอ.บต. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ และ ๓) ระดับหน่วยปฏิบัติ ในการบูรณาการ แผนงาน ดำเนินการและจัดหางบประมาณ มีหน่วยงาน ประมาณ ๕๒ หน่วยงาน โดยมีกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนงาน การแก้ไขปัญหาทั้งปวง อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น กลุ่มผู้ ก่อความรุนแรงหรือกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ ซึ่งมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๒ มีแนวคิดต่อต้านอำนาจรัฐ และปลูกฝัง อุดมการณ์ในการแยกตัวเป็นอิสระ โดยการดำเนินงานของกลุ่มดังกล่าว เป็นการดำเนินงานทั้งการทหารและ

ทางการเมือง ซึ่งในอดีตการปฏิบัติการทางทหารนั้นจะมีการเคลื่อนไหวในพื้นที่ป่าเขาเป็นหลัก มีการก่อเหตุรุนแรงรอบ ๆ ชุมชนมากกว่าการก่อเหตุในเมือง และมีการดำเนินงานทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศคู่ขนานกันไป การดำเนินงานทางการเมืองในประเทศ คือ การปลูกฝังบ่มเพาะเยาวชนให้ต่อต้านอำนาจรัฐและคัดสรรเยาวชนเข้าร่วมขบวนการมาอย่างต่อเนื่องโดยปิดลับ โดยถ่ายทอดประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ และศาสนาอย่างบิดเบือน และใช้เงื่อนไขเหล่านี้ในการบ่มเพาะมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันแม้เหตุการณ์ก่อความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงตามลำดับอย่างมีนัยยะสำคัญ แต่การก่อเหตุรุนแรงยังคงเป็นแนวทางที่สำคัญในการแสดงความเป็นตัวตน ในการหล่อเลี้ยงสถานการณ์ เป็นการส่งเสริมงานทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ปัจจุบันกลุ่มผู้ก่อเหตุมีการใช้สังคมสื่อออนไลน์อย่างแพร่หลาย และได้ขยายฐานมวลชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในอนาคตด้วยการบ่มเพาะทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นความท้าทายในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลอย่างมาก ทั้งนี้ การทำงานที่ผ่านมา มีกรมอำนวยการยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน รัฐบาลดำเนินการดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหาร ใช้แนวทางสันติวิธีที่หลักสากลยอมรับ ซึ่งที่ผ่านมากลุ่มเห็นต่างจากรัฐ มีการดำเนินงานใน ๓ แนวทาง ได้แก่ ๑) ศูนย์การนำ ดำเนินนโยบายด้วยการดำรงการต่อสู้ควบคู่กับการเจรจา ๒) กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ใช้การโจมตีทำลายเพื่อหล่อเลี้ยงสถานการณ์ความรุนแรงและดำรงตนของกลุ่มไว้ ๓) แนวร่วมที่เป็นมวลชน เคลื่อนไหวเพื่อหาแนวร่วมทั้งในประเทศและนานาชาติ ชักชวนให้รู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมการถูกกดทับทางอัตลักษณ์ การขับเคี่ยวทั้ง ๓ แนวทางนี้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ การแบ่งแยกดินแดน ดังนั้น คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะ คือ ๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรให้ความสำคัญกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบ่มเพาะหรือหยุดยั้งการจัดตั้งและขยายมวลชนที่ชัดเจน มีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยฝ่ายผู้กำหนดนโยบายต้องสื่อสาร ทำความเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด การอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ต้องเป็นไปด้วยความเป็นธรรม ผู้ใดกระทำไปด้วยความหลงผิด ควรเปิดโอกาสให้แก้ตัว กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขต้องมีกรอบในการพูดคุยที่ชัดเจน มีความเป็นเอกภาพระหว่างรัฐบาลและกองทัพ และภาครัฐควรเปิดเวทีให้ภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ๒) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ในส่วนของการควบคุมพื้นที่ ใช้กำลังทหารหลักและกำลังกึ่งทหารควบคุมพื้นที่อิทธิพลของผู้ก่อการร้าย โดยใช้การเมืองนำการทหาร มีการควบคุมพื้นที่ชายแดนเพื่อสกัดกั้นการส่งอาวุธและวัตถุระเบิดและการส่งการของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และต้องแยกสถานการณ์จากภัยแทรกซ้อนกับสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงของผู้ก่อการร้าย ส่วนการดำเนินการทางการเมืองควรแก้ไขปัญหาสื่อสังคมออนไลน์ให้ทันเวลาและเป็นฝ่ายรุก ร่วมกิจกรรมกับภาคประชาสังคม ปัญญาชน เยาวชนในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพงานด้านการข่าวทางยุทธวิธี นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาบ่มเพาะในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักในการยกระดับมาตรฐานการศึกษา ควรมีหลักสูตรที่น่าสนใจและสามารถไปต่อยอดได้ เพื่อให้เด็กในพื้นที่เข้ามาเรียนให้มากขึ้น

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ปัญหาความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ ต้องมีการจัดการ และควบคุมให้เป็นปัญหาภายในประเทศ อย่าให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซง และกระทรวงมหาดไทย ควรผลักดันในการสร้างชุมชนเข้มแข็งในจังหวัดชายแดนใต้ โดยผ่านบุคลากรของกระทรวงที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือข้าราชการในส่วนท้องถิ่น สร้างสิทธิทางการศึกษาให้กับเด็กจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างห้องเรียนให้ทันสมัยทัดเทียมกับประเทศมาเลเซียเพื่อยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา นำเทคโนโลยีระบบการศึกษาทางดิจิทัลมาใช้ในห้องเรียนให้เป็น Smart Classroom จัดทำบทเรียนในรายวิชาผ่าน YouTube เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่ และมีข้อสังเกตที่กังวลเรื่องเอกสารที่จะมีการลงนามระหว่างภาครัฐกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐว่าเป็นเอกสารภาษาอังกฤษ ทั้งที่ควรใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการ กังวลว่าการลงนามดังกล่าวจะเกิดการเสียเปรียบ หรือการทำความตกลงในเอกสารนั้น เป็นการตกลงกับตัวแทนผู้ก่อเหตุทุกกลุ่มหรือแค่บางกลุ่มเท่านั้น ควรมีการชี้แจงให้ชัดเจน ซึ่งก่อนลงนามหรือทำความตกลงควรพิจารณาให้รอบคอบ และควรจะถอดบทเรียนจากการก่อเหตุรุนแรงในประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียนจนนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดนว่าสามารถนำมาปรับใช้หาทางป้องกันได้อย่างไร ในจังหวัดชายแดนใต้ อาจมีอัตลักษณ์ที่แตกต่าง แต่ไม่ใช่ปัญหาในการอยู่ร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของความรู้สึกละไม่ได้ ถูกปฏิบัติอย่างเป็นธรรมกลายเป็นความคับแค้นทางจิตใจ รวมถึงควรใช้ soft power ทางด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรี ในการเชื่อมโยงเยาวชน เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่สันติสุขได้อีกทางหนึ่ง ตลอดจนฝากรัฐบาลว่าควรนำบทเรียนในอดีต ที่ใช้นโยบายทางการเมืองมายุบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น ช่วงที่ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบเกิดสูญญากาศ กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐสามารถขยายฐานมวลชนได้เพิ่มมากขึ้น และมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติการอย่างมาก จึงไม่ควรให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีก ทั้งนี้ ในส่วนการจัดทำรายงานเสนอแนะให้มีการสร้างการรับรู้ให้ผู้ได้อ่านรายงานเห็นภาพของความเป็นปกติ สงบร่มเย็นในพื้นที่ โดยเสนอปรับปรุงถ้อยคำให้ตรงกับบริบทแต่ไม่ใช่การบิดเบือน ไม่ใช่ถ้อยคำที่มีความหมายเชิงลบหรือรุนแรง โดยใช้คำที่ให้ความหมายเกี่ยวกับสันติสุขมากกว่า และมีข้อสังเกตว่า ในรายงานระบุรายละเอียดด้านการปราบปรามผู้ก่อเหตุรุนแรงทั้ง ๓ ระยะไม่ค่อยสอดคล้องกัน โดยใน ๒ ระยะแรก เน้นการปรับปรุงหน่วยงานให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ระยะที่ ๓ เป็นระยะที่ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้วกลับเน้นกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์ในระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒ และประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานว่ามีเอกภาพหรือไม่ กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขบรรลุผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะอนุกรรมการ (พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ) ได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามจัดการให้ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องภายในประเทศอยู่แล้ว เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากภายนอก และนโยบายด้านความมั่นคงหรือแผนพัฒนาและบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งออกโดย สมช. ได้เขียนครอบคลุมไว้ทั้งแผนระดับ ๑ ระดับ ๒ และวันนี้ สมช. ก็ทำแผนระดับ ๓ แต่ประเด็นปัญหาอยู่ที่ว่าการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่าสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หรือไม่ โดยรายงานที่คณะอนุกรรมการศึกษาพยายามที่แสดงให้เห็นว่านโยบายที่ดำเนินการมานั้นถูกต้องแล้ว และกำลังจะเน้นให้เห็นว่างบประมาณที่มีตอนนี้ ควรนำไปใช้ในจุดไหนจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ ตอนนี้เราจะต้องให้ความสำคัญกับการหยุดเหตุรุนแรงและการขยายฐานมวลชนให้ได้มากที่สุด

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบกระหว่าง ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านโดยสันติวิธี ซึ่งคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ (พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์) กรรมการในฐานะประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและปกป้องผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล (พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ) ที่ปรึกษาคณะกรรมการ (นายสงกรณ์ เสียงสี่ขาชาติ) อนุกรรมการ (พลโท เวชยันต์ ชูดวง) และที่ปรึกษาคณะกรรมการ (นางเด่นเดือน กลั่นสอน) ได้ร่วมกันเสนอรายงาน ต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการได้ศึกษาความเป็นมา และลักษณะของเส้นเขตแดนแต่ละด้าน ประเทศของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเขตแดน พบว่า สาเหตุหลัก ของปัญหาเส้นเขตแดน ได้แก่ ๑) เกิดจากหนังสือสัญญาและหลักฐานประกอบมีความไม่ชัดเจนและไม่ตรงกับภูมิประเทศจริง ๒) เกิดจากวิธีการกำหนดเขตแดนที่ใช้ภูเขาสันปันน้ำและร่องน้ำลึกที่สามารถเปลี่ยนแปลง ตามกาลเวลาได้ และ ๓) เกิดจากวิธีการปักปันแนวเขตที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ในสมัยเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมา เกิดการชำรุดเสียหาย ทั้งนี้ ภาพรวมปัญหาเขตแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มาจากการ ถือแผนที่คนละฉบับและตีความสนธิสัญญาและอนุสนธิสัญญาต่างกัน สันปันน้ำในภูมิประเทศจริง ไม่สอดคล้องกับแผนที่ซึ่งคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee – JBC) อ้างอิง สันปันน้ำ ในภูมิประเทศถูกทำลาย หรือการอ้างอิงแนวเขตสันปันน้ำที่ต่างกัน ลำน้ำ ร่องน้ำ ริมตลิ่ง มีสภาพเปลี่ยนแปลงไป การสร้างเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าตามลำน้ำ หรือมวลชลในพื้นที่ต่อต้านการจัดทำหลักเขตแดนร่วม รวมทั้งการ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจมีการละเมิดข้อตกลงร่วม MOU ตลอดจนการชำรุดและสูญหายของหลักเขต นโยบาย และแผนในการแก้ไขปัญหาชายแดน ปัจจุบัน สมช. เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำและขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงและในการแก้ไขปัญหาเขตแดนในภาพรวมของ ประเทศผ่านกลไกคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเขตแดนของประเทศไทย กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเขตแดน กระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในด้านความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการดูแลและพัฒนาพื้นที่และ

ชุมชนตามแนวชายแดน และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแลป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชายแดน ทั้งนี้ ภาครัฐมีพัฒนาการในการแก้ไขปัญหาเขตแดนด้วยดีมาตลอด แต่ยังคงมีบางพื้นที่ที่ยังคงสภาพปัญหาเดิมอยู่ ซึ่งภาครัฐต้องสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงกับการส่งเสริมความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ดังนั้น ในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับเขตแดน คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะที่เป็นการดำเนินการโดยสันติวิธี ดังนี้

๑. การสำรวจและจัดทำหลักเขต ในพื้นที่ที่มีความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้าน และสามารถสำรวจและจัดทำหลักเขตรวมได้ ส่วนพื้นที่ที่มีการสำรวจแล้วแต่มีความเห็นที่แตกต่างกัน ต้องมีการสำรวจเพิ่มเติม และรัฐบาลควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตามแผนงานที่วางร่วมกันไว้ และควรมีการเจรจาผลักดันการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าสู่กลไกคณะกรรมการเขตแดนร่วม โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเจรจาและสร้างการยอมรับของทั้งสองฝ่ายในพื้นที่ รวมทั้งในการป้องกันการชำรุดหรือสูญหายของหลักเขต ควรสนับสนุนให้มีการดูแลและรักษาหลักเขตอย่างต่อเนื่อง มีการพิจารณาดำเนินการจัดทำแนวรั้วหรือแนวเขื่อนป้องกันกันตลิ่ง รวมถึงกำหนดให้ใช้ค่าพิกัดแผนที่ของตำแหน่งที่สำรวจและจัดทำหลักเขตแดนร่วมกับเพื่อนบ้าน เพื่อให้ง่ายต่อการอ้างอิงในอนาคตหากหลักเขตชำรุดเสียหาย

๒. การเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาเขตแดน ควรสร้างความพร้อมในพื้นที่ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สร้างความพร้อมด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกของคนในชาติเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของภูมิภาค วัฒนธรรมประเพณีที่มีร่วมกัน เตรียมความพร้อมด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ มุ่งเน้นไปยังระดับภูมิภาคและพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเขตแดนด้วยการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเขตแดน กำหนดหน่วยงานหลักในการบูรณาการการทำงาน มีการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. การแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบกในพื้นที่ทับซ้อนโดยสันติวิธี ควรทำให้เกิดความชัดเจนในพื้นที่ เช่น การทำผังสนาม รั้วหรือหมุด หรือสัญลักษณ์ของแนวเขตทับซ้อน เพื่อป้องกันการรุกล้ำพื้นที่ และยังคงพิจารณาว่า พื้นที่ทับซ้อนนั้นเป็นพื้นที่เปราะบางกระทบต่อความมั่นคง เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มไม่อาจบริหารจัดการร่วมกันได้ ควรพิจารณาร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกำหนดให้เป็นพื้นที่ NO MAN'S LAND ส่วนพื้นที่ทับซ้อนที่มีแนวโน้มจะสามารถตกลงบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันได้ ในส่วนของพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ว่างเปล่าหรือพื้นที่ป่า อาจมีการส่งเสริมกิจกรรมปลูกป่าหรือจัดกิจกรรมป่าชุมชน กรณีพื้นที่ทับซ้อนที่มีปัญหาละเมิดข้อตกลงร่วม (MOU) ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขมาเป็นระยะเวลานานและมีแนวโน้มทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบในการสำรวจและจัดทำเขตแดนร่วม ควรให้ความสำคัญและนำปัญหาดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาศึกษาและหาวิธีการที่เหมาะสมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ พร้อมกับผลักดันให้แก้ไขปัญหาร่วมกัน ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับส่วนกลาง ระดับนโยบายอย่างสอดคล้องกันตามกลไกที่เป็นอยู่

๔. นโยบายและแผนระดับชาติด้านความมั่นคงและแผนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเขตแดนในปัจจุบัน ควรกำหนดแผนดำเนินการที่ใช้เป็นค่าเป้าหมาย ซึ่งแผนการดำเนินการที่จะต้องจัดให้มีขึ้นดังกล่าว ต้องครอบคลุมทุกกลุ่มปัญหาสำคัญและมีการจัดลำดับความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่สามารถขับเคลื่อนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนร่วมให้มีความก้าวหน้า และสามารถส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนให้มีความสมดุลกับด้านความมั่นคง นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนวิธีการ และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับกลไกการบริหารแผนพัฒนาระดับพื้นที่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการถ่ายทอดไปสู่การจัดทำและประสานแผนพัฒนาระดับพื้นที่เป็นลักษณะแผนเดียวกัน (One Plan)

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า มีข้อสังเกตว่า จุดผ่านแดนหรือจุดผ่อนปรนบางแห่ง ยังไม่มีการเปิดให้ประชาชนทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันได้ ทั้ง ๆ ที่มีการแบ่งเส้นเขตแดนที่ชัดเจน มีความพร้อมด้านสถานที่และเส้นทางการคมนาคมแล้ว แต่กลับเปิดให้รถบรรทุกสินค้าหรือคนบางกลุ่มสามารถข้ามไปมาได้เท่านั้น ทำให้ประชาชนบริเวณจุดผ่านแดนทั้งสองฝั่งขาดโอกาสในทางเศรษฐกิจ

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะอนุกรรมการ (พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ) สรุปได้ว่า ปัญหาการปักปันเส้นเขตแดนซึ่งเป็นเรื่องทางเทคนิคโดยคณะกรรมการเขตแดนร่วมเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อเส้นเขตแดนชัดเจนการเปิดจุดผ่านแดนก็จะง่ายขึ้นซึ่งจุดผ่านแดนต่าง ๆ เป็นเรื่องของกระทรวงมหาดไทย และต้องขออนุมัติจาก สมช. อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บางพื้นที่จะปักปันเขตแดนไม่ได้ แต่ถ้าทั้งสองประเทศมีเจตนาตรงกันที่จะเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรหรือจุดผ่านแดนชั่วคราวสามารถที่จะทำความตกลงกันได้ โดยหลักการ สมช. พิจารณาจากมิติของความมั่นคงกับมิติเศรษฐกิจ แต่ถ้าจะเปิดจุดผ่านแดนถาวรหรือจุดผ่อนปรนแล้ว ยังมีการรุกล้ำอยู่ก็อาจจะเปิดไม่ได้ หรือจุดผ่านแดนอาจจะพร้อมเปิดแล้ว แต่มีบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานบริเวณนั้นก็ไม่สามารถเปิดได้

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๔ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การติดตามการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ไปยัง อบจ. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินการ” ซึ่งคณะกรรมการการสาธารณสุขพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการสาธารณสุข (นายเจตน์ ศิรธรานนท์) ที่ปรึกษาคณะกรรมการในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามการถ่ายโอน รพ.สต. ไปยัง อบจ. (พลโท อำพน ชูประทุม)

และอนุกรรมการ (นายวิฑูรย์ เอี่ยมโอภาส) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการมีสาระสำคัญเป็นการกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุข โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในระยะแรกกระทรวงสาธารณสุขได้ถ่ายโอนสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕ รวม ๘๔ แห่ง ต่อมาแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ในระยะสุดท้าย หากเทศบาลและ อบต. แห่งใดไม่พร้อมรับการถ่ายโอน ก็ให้ถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ดำเนินการได้ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) จึงได้จัดทำประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยแนบท้ายประกาศ ด้วยแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งนี้ จากการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ พบว่า การถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ไปยัง อบจ. กำหนดให้ อบจ. ฝ่ายเดียวที่แสดงความประสงค์รับโอนได้ และหลักเกณฑ์ประเมินความพร้อม อบจ. ด้วย ๔ หมวด ๖ ตัวชี้วัด ซึ่งไม่สะท้อนความพร้อมที่แท้จริงของ อบจ. อีกทั้งมีการดำเนินการถ่ายโอนอย่างเร่งรีบ และขาดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจหลายประการ ทั้งด้านกระบวนการถ่ายโอน ที่กำหนดตัวชี้วัดซึ่งไม่สะท้อนถึงความพร้อมและศักยภาพ อบจ. มีความเร่งรีบและไม่รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ด้านกำลังคน ของ สอน./รพ.สต. ไม่ประสงค์ถ่ายโอนทำให้ขาดแคลนบุคลากร แต่กลับมีบุคลากรจากโรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ขอโอนแทนซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ด้านงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. รายหัวไม่สามารถแยกงบบริการผู้ป่วยนอก และงบสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ทำให้บางแห่งไม่สามารถตกลงกันได้ บางแห่งได้รับเงินไม่เพียงพอ ไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนหรือสวัสดิการ ทำให้ รพ.สต. ต้องจ้างบุคลากรจากเงินบำรุงของ รพ.สต. เอง และด้านการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ การจัดบริการสาธารณสุขไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีเจตนารมณ์ให้ท้องถิ่นหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขด้วยตนเอง และมิกลไกความร่วมมือการถ่ายโอนไปยัง อบจ. ทำให้งานข้อมูลสุขภาพลดลงและการวางแผนการควบคุมโรคระบาดในพื้นที่ไม่ได้ดำเนินการ

ในการนี้ คณะกรรมการกิจการจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย กล่าวคือ (๑) หากการแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนและข้อห่วงใยยังไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่กำหนด รัฐบาลควรชะลอการถ่ายโอน สอน. และ รพ.สต. ไปยัง อบจ. ไว้ก่อน (๒) ให้กระทรวงสาธารณสุขยังคงสนับสนุน รพ.สต. ที่ถ่ายโอนแล้ว แต่ยังไม่มีความพร้อม เพื่อให้สามารถจัดบริการให้แก่ประชาชนได้เช่นเดิม (๓) ก.ก.ถ. ควรเร่งจัดให้มีการประชุมร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ รพ.สต. ที่จะถ่ายโอน (๔) การถ่ายโอน รพ.สต. ควรเป็นการถ่ายโอนไปยัง อบต. หรือเทศบาล ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง และควรมีการทบทวนศึกษาแนวทางการถ่ายโอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงติดตามประเมินผล และถอดบทเรียน ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านบริการอย่างต่อเนื่อง (๕) อบต. หรือเทศบาล ควรเร่งพัฒนาการเข้าสู่ระบบสุขภาพปฐมภูมิด้วยตนเองโดยเร็ว อีกทั้ง รพ.สต. ที่ถ่ายโอนไปยัง อบจ. แล้ว หากเทศบาลหรือ อบต. ใด มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนก็ให้ อบจ. ถ่ายโอน รพ.สต. ไปยัง อบต. หรือเทศบาลในพื้นที่ได้ (๖) กระทรวงสาธารณสุขและ อปท. ควรมีการพัฒนาหน่วยงาน สอน. และ รพ.สต. ให้ทันต่อระบบประกันสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลง (๗) ไม่ควรกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของจำนวนประชากรในการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ แต่ควรให้จัดตั้งได้ตามจำนวนประชากรที่มีอยู่และตามความพร้อมของพื้นที่พลวัตปฐมภูมิ (๘) ควรเร่งพัฒนาระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ไปยัง สอน. หรือ รพ.สต. ที่ยังขาดแคลนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และ (๙) องค์ประกอบของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ที่มีทั้งหมด ๒๖ คน มีวาระ ๔ ปี โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจในการออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ท่านอื่น ๆ ที่มีใจโดยตำแหน่ง ควรเป็นการพิจารณา ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการเกิดหน่วยงานทับซ้อนและอำนาจหน้าที่ที่ไม่ชัดเจน ฉะนั้น เห็นควรเปลี่ยนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเป็นกลางและรับผิดชอบในการปกครอง บังคับบัญชาข้าราชการในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของราชการส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้บรรลุตามเป้าหมาย

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า (๑) ควรให้ความสำคัญกับปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เพราะหากมีการถ่ายโอน รพ.สต. โดยขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ก็จะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ฉะนั้น จึงควรถ่ายโอนเมื่อพร้อม ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์และบุคลากรทางการแพทย์มีความก้าวหน้าในสายอาชีพของตนได้ (๒) ควรพิจารณาถึงประเด็นปัญหาความแออัดของผู้ป่วย โดยพบว่าปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการขาดแคลนพยาบาลที่ไม่สามารถบรรจุเข้ารับราชการได้ ซึ่งต่อมาได้รับการแก้ไขโดยการเปิดรับสมัครเข้าเป็นข้าราชการในสังกัดโรงพยาบาลของ อปท. และ อบจ. แล้ว และปัญหาแพทย์และทันตแพทย์ที่ไม่สามารถโอนย้ายได้ เพราะติดขัดตามคำสั่งของปลัดกระทรวงสาธารณสุข ฉบับลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ซึ่งปัญหานี้เป็นเรื่องสำคัญ จึงควรมีแนวทางการดำเนินการแก้ไขที่เหมาะสม (๓) ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการผลิตบุคลากร

ทางการแพทย์ เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ที่มีความเสมอภาค สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (๔) ควรมีมาตรการจูงใจสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ผู้สูงอายุหรือเกษียณอายุที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเชิญชวนให้เป็นแพทย์ทางไกลหรือเทเลเมดิซีน (Telemedicine) ในการให้คำปรึกษาหรือวินิจฉัยโรคผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นได้รับการดูแลทางการแพทย์อย่างทั่วถึง และ (๕) ควรมีการพัฒนาให้เกิดศูนย์ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ ดิตเตียง หรืออัลไซเมอร์ ในท้องถิ่น โดยพัฒนาบุคลากรในชุมชนหรือท้องถิ่นให้มีความรู้ในการดูแลผู้ป่วยดังกล่าว เพราะแม้บุคลากรที่พัฒนาขึ้นมาไม่ใช่หมอแต่ก็สามารถดูแลผู้ป่วยเบื้องต้นได้ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดรายได้ในชุมชนและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น บัณฑิตโฮมแคร์ (Buddy Home Care)

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า (๑) ปัญหาความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญ บุคลากรทางการแพทย์และงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนการดำเนินงานที่ไม่ได้รับการแก้ไขให้เหมาะสมทำให้เกิดเป็นปัญหาสะสม ฉะนั้น ในพื้นที่ที่เกิดปัญหา โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างไกลจึงจำเป็นต้องค่อย ๆ ดำเนินการ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้านก่อนการถ่ายโอนและไม่เร่งรัดให้เกิดการถ่ายโอน รพ.สต. จนไม่มีมาตรฐาน (๒) การขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุรกันดาร จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการใช้ระบบเทเลเมดิซีนเพื่อให้คำปรึกษาหรือวินิจฉัยสุขภาพโดยการพูดคุยและสอบถามอาการผู้ป่วยผ่านเทคโนโลยี ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยและสามารถส่งต่อผู้ป่วยได้ด้วยความเร็ว ดังนั้น ในระหว่างเตรียมการถ่ายโอน รพ.สต. จึงต้องเร่งขยายเทเลเมดิซีนให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด (๓) สนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้มีการดำเนินการในท้องถิ่นหรือชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้างเครือข่ายในชุมชนและทำให้ประชาชนมีการร่วมแรงร่วมใจในการจัดการบริการด้านสุขภาพ ทั้งการตรวจขั้นต้น ความต่อเนื่องในการรักษา การดูแลสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุ และอื่น ๆ โดยมีภาครัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ อีกทั้ง การดำเนินการให้เกิดหน่วยปฐมภูมิหรือระบบสุขภาพปฐมภูมิ รวมถึงอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือ รพ.สต. ยังถือเป็นการดูแลผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรืออัลไซเมอร์ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (Long Term Care) ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย และ (๔) กรณีตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ข้างต้น ซึ่งอาจเข้าใจได้ว่าจะทำให้เกิดปัญหาเรื่องการโอนย้ายนั้น กติกาสำคัญในการโอนย้ายคือ ต้องเป็นบุคลากรที่เคยสังกัดอยู่ รพ.สต. มาก่อนจึงจะโอนย้ายด้วยความสมัครใจไปยัง อปท. หรือ อบจ. ได้ ส่วนบุคลากรทางการแพทย์ที่สังกัดส่วนงานอื่น เช่น โรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลทั่วไป หรือโรงพยาบาลอื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ รพ.สต. มาก่อนจะขอโอนย้ายไม่ได้ จะกระทำได้ต่อเมื่อผ่านความเห็นชอบของปลัดกระทรวงสาธารณสุขแล้วเท่านั้น สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ คณะกรรมาธิการขอรับไว้เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขโดยการถ่ายโอน รพ.สต. ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป อย่างไรก็ตาม การถ่ายโอนดังกล่าวต้องคำนึงถึงความพร้อมของทั้งฝ่ายผู้โอนและผู้รับโอนเป็นสำคัญด้วย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

**๔.๕ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ทางเลือกเชิงนโยบาย : การประกันสังคมกับ
การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ซึ่งคณะกรรมการธิการการแรงงานพิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นชอบให้เลื่อนการพิจารณาออกไปในวันจันทร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗
ตามที่คณะกรรมการธิการการแรงงานร้องขอ

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	(ไม่มี)
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	(ไม่มี)
(๗) เรื่องอื่น ๆ	(ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา